

AHISKALI AYDINLAR

Doç. Dr. Cumali ŞABANOV / Özbekistan Taşkent Devlet Şarkşinaslık Üniversitesi, Türkoloji Fakültesi Dekanı

Ben bir Türküm. Bazen Türk diyorlar, bazen Ahiskalı diyorlar, bazen Meshet diyorlar, bazen Kafkasyalı diyorlar. Dünyada bizler kadar ezilen, sürülen insanlık haklarına sahip olmayan başka birileri var mı?

Bilemiyorum. Ama benim için yok. Devlet sisteminin, ayrıca Sovyet Totaliter devlet sisteminin bu kadar hor gördüğü başka bir millet yoktur.

Ben çok düşündüm, yazmak istedim, ama bu kadar zülümü nasıl yazacağım, nasıl anlatacağım diye çok zorluk çektim.

Allah'a bin kere şükürler olsun ki bağımsızlık ve hür Özbekistan bana bu fırsatı verdi.

Ve yazmaya başladım. Durmayacağım, yazacağım. Dünyaya derdimizi anlatacağım.

Bu küçücük çalışma bu yoldaki benim ilk deneyimimdir. Umarım seversiniz, okursunuz.

Bekleyin devamı gelecek, görüşmek üzere...

Herkesin sevdiği, saydığı, güvendiği, inandığı, gönlünü açabileceği, dökebileceği insandı Molla Serdal Baba. Onu yediden yetmişe kadar herkes sever sayar ve ismini söylemeden Molla Baba derdiler. Karıncayı ile incitebilmeyecek yupka gönüllü, şirin dilli ama çok ve çok bilimli insandı Molla Baba. Herşeye koşar, herşeye yetişmeye çalışırdı. Kendisinden yirmi otuz yaş küçüklere bile “tada” (ağabey) derdi.

Ben İlyasovlar ailesini doksanlardan tanıdım.

Ailenin büyüğü Honali Sardal İlyas oğlu 1933 te Gürcistan'ın Adıgön ilçesi Hona köyünde doğdu. Köyde okula başladı. Maalesef ikinci dünya savaşı ve Sovetler Birliği yöneticisi olan İ.V. Stalin'in 1944 teki emriyle sürgün edilenlerden biriydi Molla Baba. 1944 sonunda Taşkent vilayati Orta-Çırçık ilçesinin merkezi olan

Toytepe'ye yerleştiler. Orada okula devam etti. 1956 yılında Taşkent şehrine geldi ve Sanayi meslek lisesini okumaya başladı. 1959 yılında elektrik uzmanlığını alarak mezun oldu. Toytepeye döndü. Çeşitli teşkilatlarda, çeşitli görevlerde çalıştı. 1990 yıllarında Taşkent şehrinin Bektemir ilçesinin merkezi “Сувхозлар” (Vodnik) te yaşamaya başladı. Ömrünün sonunacak insanlara iyilik yapan, herkesin dilinde Molla Baba olarak tanılan Serdar İlyasov 2020 yılın 12 Kasımında Vodnikte vefat etti.

Kaderimizde varmış. Allah nasip etti. Türkiye Cumhuriyeti desteğiyle Özbekistan'da yaşayan yirmiden fazla Ahıskalı yaşlılarımızı doğduğu yerlerine yani Gürcistan'a gönderme fırsatımız oldu. “Vatana” gidenler arasında Serdar ve Mustafa İlyasov'lar da vardı. Onların doğduğu topraklarda Neler yaşadığını, neleri düşündüğünü neleri hissettiğini yal-

**HONALI MOLLA
SERDAR BABA**

1933 - 2020

nız Allah bilir. Özbekistan'a döndüklerinde onlardan mutlu, onlardan şanslı insan yok gibiydi bu dünyada. Çocuk gibi seviyorlardı, çocuk gibiydiler. Allah'tan tek dileğim her insana öz Vatanında doğup ta öz Vatanında ölmek nasip etsin.

Honali Mustafa İlyasov Ahıska Türklerinin en ileride gelenlerinden, aydınlarından birisi idi. Onun hakkında yazmak pek te kolay değil. O öz halkının, milletinin imanıydı, vicdanıydı. Onu herkes sevdi. Severe Mustafa Baba derdi. Gerçekten baba gibi babaydı. Gönlü geniş, kalbi büyük, eli açık, cömert, iyi fikrleyen, akıl veren babaydı. Özbekistan'da ve hatta Türkiye,

Azerbaycan, Amerika, Ukrayna, Kazakistan'da onu tanımayan Ahıskalı yoktu. O her zaman halkın, milletin içindeydi. Düğünlerde, toplantılarda şenliklerde, cenazelerde...

Çok okurdu, internet alacıyla daima ciğer akrabalarla temaslarda bulunurdu. Onların durumunu öğrenir, fikr verir gerekirse yardama koşardı. Her günü bilgisayarda oturur Ahıs-

MUSTAFA BABA

1942 - 2020

kalar hakkında kitap yazardı. Ama, maalesef yazdıkları bitmeden kaldı... İnşallah oğlu İskenderden o yazıları alırız, derleriz ve kitabını yayınlarız.

O Ahıskalıların ilk pilotuydu. İnşaatçıydı. Şimdi kendisi aramızda yok ama yaptığı kurduğu inşaatlar, iyi emeller kaldı...

Kim Mustafa babayı özlüyorsa göklere baksın o bize oradan gülümsüyor ve el sallıyor "Ben sizinleyim".

P.S. O hakkında daha çok yazmayı düşünüyordum. Ama kendisinin yazdıklarını size sunuyorum. Çünkü o kendisini bizden de iyi biliyordu.

Ben, Honali Nurilar tahiminden Mustafa İlyas oğlu İlyasov, 1942 ci yılın 5 ci mayısında Gürcistanın Respublikasının Adigün rayon Hona köyünün yaylasında Türk ailesinde doğdum, Babam İlyas İskender oğlu 1892 ci yılda Honada doğdu. 1987 yılında Özbekistan Respublikası Taşkent vilayati Orta Çırçık ilçesinin merkezi Toytepede vefat etmiştir. Babam İlyas Gürcistanda Hona köyünde kalhoz sediri, sürgün yıllarında da komünistik parti köy başkanı, Özbekistan'a geldikten sonra pambuh brigadiri olarak çalışmıştır. Anam Rivayat Mahammat kızı 1900 ci yılında Honada doğmuş, 1944 ci yılında Honada vefat etmiştir. Biz ana babamızdan beş bacı beş kardeş idik. Büyük kardeşimiz Avsal tada 1941 da askara gedip 1944 yılında Ukrainanın Harkov ilinin Çernigov şehrine olan savaşta faşistler (naziler) tarafından şehit edilmiştir. Benden küçüğü Mahammat 1946 ci yılı Toytepede vefat etti. 1944 cü yılın 14 Kasımdan 15 Kasıma geçen gece saat 02 den sonra Hona köyümüzden 45 dakika içinde askerler tarafından bizleri üstü örtük Suda-bekker arabalarına zorla bindirilerek sabaha yakın Ahıskaya götürüldük. Oradan hayvan trenlerine bindirilerek Orta Asyaya sürgün edildik.

Türkiye ile sınır ağzında yaşayan dört köy, Hona, Marel, Tise, Zazola 15 Kasım evladan sonra yola çıkıp Ahaltsihi, Tiflis, Baku, Mahaçkala, Astrakan, Stalingrad, Saratov, Ural dağlarından geçerek 13 gün yol yürüyüp 28 Kasım'da Özbekistanın Taşkent ilinin Orta-Çırçık ilçesi merkezi Toy-Tepeye geldik ve orada 1990 yılına kadar yaşadık. 1950 yılında Toytepedeki №4 Ahunbabayev adına Özbek okulunun birinci sınıfında okumaya başladım. 1958 de sekkizinci sınıfı bitirerek Taşkentteki İnşaatçılık (kuruluş) meslek lisesinde okumaya başladım, 1961 de mezun oldum, mesleğim inşaatçılık idi. 1961 yılında Taşkent şehir Oktyabr ilçesinin askeri şöbesi tarafından Uçak-plotçuluk meslek merkezine okumaya gönderildim. Orada YK-18 uçağında uçmaya başladım ve 1962 yılında Ahiskali Türklerin arasında ilk pilot oldum. 1964 yılında pilot okulundan mezun olduktan sonra askeri şöbe tarafından yedek pilot olarak kayd edildim. 1966 yılında Orta-Çırçık Rayvoyenkomatı (askeri şöbesi) tarafından Rusyanın Saratov ilinin Atkarski şehrine gönderildim. Sovetler birliği pilotçuluk okulunda MiG-15 reaktiv (savaş) uçağında pilotçuluk kurslarına katıldım ve uçmaya başladım. 1966 yılında Özbekistan Cümhuriyetine döndüm. Toytepe şehrinde Nurilar tahiminden olan Kikinadze Mahira Şado kızınınan

evlendim. 1969 yılında Taşkentteki Politeknik enstitüsünün inşaatçılık fakültesinde açık eğitimde okudum ve 1976 da mezun oldum. İnşaatçı mühendis diplomasını aldım. 1970-72 yıllarında ASK da (Uçakçılık spor klübü) sporcu pilot olarak uçaklarda uçtum. Bir kaç uçuş yarışmalarında birinci ve ikinci dereceleri aldım. Uçtuğum tip samalyotlar YK-18. MOG-15 uçakları ve Mi-1. Helikopterlerinde toplam 223 saat 39 dakika, yani 711 kere uçuş yaptım. Beş kez PD-47 paraşütünden atıldım. Büyük kardeşim 1965 yılından 1983 yılına kadar MRMK-22 nin çeşitli kuruluş teşkilatlarında, şantiyelerinde yüksek görevlerde çalıştım. 1983 yılından 1987 yılına kadar inşaatçılık bakanlığına ait 6 cı tresta bağlı PMK-2 de yönetici, 1987-1990 yıllarında Uzagrostroyun 2 ci Trestina bağlı MRMK-22 de yönetici, 1990-1992 yılına kadar Uzagrostroy Trest-2 de yönetim başkan yardımcısı, 1992-1995 yıllarında Cühüryet «Uzmeststroy» Trestında yönetim başkanı, 1995-2007 yıllarında özel inşaat şirketimde yönetim başkanı olarak çalıştım. 2007 yılında emekliliye ayrıldım. 1990 dan bu güne kadar ailemle Taşkent şehri Mirabad ilçesinin Katta Mirabad sokagında oturuyorum. Benim 4 kızım, 1 oğlum, 13 torunum var. Oğul kızlarımın hepsi üniversite mezunleridir. 2004 ten bu güne kadar Taşkent'te yaşayan Ahıska Türk Aydınlar grubunun üyesiyim.

Honali. Mustafa İlyasov.